

Одеський державний університет внутрішніх справ
«Актуальні питання протидії правопорушенням у сфері використання
інформаційно-телекомунікаційних систем»
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Шатохін А.Г.

слухач 2 курсу магістратури факультету №2
Одеського державного університету внутрішніх справ

Стах Р.М.

слухач 2 курсу магістратури факультету №2
Одеського державного університету внутрішніх справ

Форос Г.В.

кандидат юридичних наук, доцент
професор кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ

Сучасний стан застосування інформаційних технологій у всіх галузях потребує розширення їх впровадження у діяльність правоохоронних органів. Так, в правоохоронних органах накопичений чималий досвід застосування сучасних інформаційних технологій при розкритті та розслідуванні злочинів, виконанні інших завдань боротьби зі злочинністю. Важливим напрямом діяльності правоохоронних органів в сучасних умовах є запобігання злочинності, в структурі і характері якої останнім часом відбулися зміни. Зросла професійність та жорстокість злочинців, посилюється корумпованість у суспільстві. Усе це відбувається на тлі соціально-економічних негараздів, падіння обсягів промислового виробництва, зростання боргів у заробітній платі і потребує удосконалення законодавства і практики правоохоронних органів з розкриття, розслідування і профілактики злочинів з метою забезпечення прав та законних інтересів громадян, в першу чергу тих, які постраждали від них.

Проблемним питанням визначення ролі інформації та інформаційних технологій в діяльності правоохоронних органів, методології й методики створення різних інформаційних систем у певних сферах людської діяльності присвячено багато праць таких вчених як І.В. Арістової, І.Л. Бачило, П.Д. Біленчука, Р.А. Калюжного, С.П. Кулицького, А.І. Марущака та інших.

Правовою основою функціонування автоматизованого банку даних є затверджена Наказом МВС України від 17 листопада 2003р. №139 “Інструкція про порядок формування та використання в органах внутрішніх справ автоматизованого банку даних оперативно-розшукового та профілактичного призначення”. За останні роки було прийнято низку положень та інструкцій, які в повному обсязі реформували систему обліку правопорушень, а саме - Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС України від 12.10.2009 № 436, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.12.2009 за № 1256/17272, Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затвердженої наказом МВС України від 19.11.2012 № 1050, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.12.2012 за № 2095/22407, Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого за погодженням з

МВС, Службою безпеки, Міністерством доходів і зборів України наказом Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 року № 69 та ряд інших.

На цей час ведення обліків інформаційної підсистеми „Єдиний облік” здійснюється відповідно до вимог наказу МВС від 19 листопада 2012 року № 1050 „Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події”.

У електронній картці ІІ „Єдиний облік” зазначаються: номер та дата реєстрації матеріалу в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події ЧЧ ОВС, час надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення чи іншу подію, подія, масові заходи, адміністративне правопорушення, інформація, кримінальне правопорушення відповідно до чинного довідника, зміст (фабула) заяви (повідомлення) про подію, хто, коли і в якій формі повідомив про кримінальне правопорушення чи подію; відомості про потерпілого (заявника); номер, дата, час отримання заявником талона-повідомлення; відомості про особу, якій повідомлено про підозру або затримано у порядку ст. 208 КПК України: прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, громадянство, місце реєстрації та проживання та інше.

Оперативно-довідкові обліки дозволяють оперативно одержувати необхідні довідкові та перевірочні дані про затриманих осіб, ще невстановлених злочинців і т.ін. Ці обліки відрізняються великими інформаційними масивами при відносно короткому (довідковому) описі об'єкта обліку. Правоохоронні органи у своїй роботі використовують інформацію, пов'язану не лише з відомостями про стан громадського порядку і рівня злочинності на певній території, але також і про самі органи та підрозділи, їх сили і засоби. Співробітники чергових частин, слідчі, працівники оперативних підрозділів карного розшуку, експерти-криміналісти, дільничні інспектори поліції та інших підрозділів Національної поліції у процесі своєї роботи накопичують величезні бази даних оперативно-довідкового і оперативно-розшукового призначення. У цих базах зазвичай міститься інформація, яка стосується обліково-реєстраційних даних громадян; правопорушень і кримінальних подій; правопорушників і злочинців; викрадених і вилучених речей, а також предметів антикваріату; власників авто-мото-транспортних засобів; власників вогнепальної зброї; громадян, що знаходяться в розшуку та безвісти зниклих громадян, а також інша інформація, що підлягає зберіганню. Це такі державні реєстри, як дактилоскопічний облік.

Дактилоскопічний облік є різновидом оперативно-довідкових обліків, що проводяться на основі відбитків пальців рук усіх осіб, узятих під варту і засуджених до позбавлення волі. Основою дактилоскопічного обліку є десяти-пальцева система реєстрації, що реалізується на спеціальній дактилоскопічній картці, а відповідні дані фіксуються в дактилоскопічній картотеці. Дактилоскопічному обліку піддаються також сліди пальців рук, що виявлені на місці вчинення злочинів, які є нерозкритими. Для оперативного пошуку в картотечному реєстрі (інформації в комп'ютерній системі) необхідної дактилоскопічної картки особи, яка була зареєстрована попередньо і перевіряється нині, використовується дактилоскопічна формула.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що враховуючи сучасні світові тенденції збільшення ролі інформаційного забезпечення в оперативному обслуговуванні, на нашу

думку, варто розширити функції аналітичних підрозділів у рамках здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Література

1. Про затвердження Інструкції з організації функціонування Інтегрованої інформаційно-пошукової системи органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 10 березня 2010 року № 75.
2. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності. Монографія / Кер. авт. кол. М. Я. Швець; за ред. В. В. Дурдинця та ін. – К.: Навчальна книга, 2005. – 639 с.
3. Інформатизація управління в органах внутрішніх справ: Посібник / В.Г.Хахановський, П.П.Підюков, В.М.Смаглюк та ін. - К.: НАВСУ, 2003.- 216 с.

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ – ЯК НОВИЙ ВИД ЗЛОЧИННОСТІ

Ковальов С.С.

*слухач 2-го курсу магістратури факультету № 2
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Форос Г.В.

*кандидат юридичних наук, доцент
професор кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ*

На сьогодні, із швидким розвитком комп'ютерних технологій дедалі частіше вчинюються злочини з використанням інтернет-ресурсів. У зв'язку з цим швидко збільшуються показники поширення цих злочинів, а також постійно зростає їх суспільна небезпечність. Це зумовлене прискореним розвитком науки й технологій у сфері комп'ютеризації, а також постійним і стрімким розширенням сфери застосування комп'ютерної техніки.

Тут треба зазначити, що певні напрями захисту інформаційної безпеки від кіберзлочинів в сучасних умовах уже стали предметом дослідження окремих вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких, зокрема, П. Біленчук, Б. Кормич, Т. Костецька, Є. Кравець, Н. Лебедева, В. Монахов, В. Наумов, Р. Шагієва та інші.

Офіційна статистика не дає можливості одержати достовірні дані щодо кримінологічної характеристики злочинів, що вчинюються у сфері використання інформаційних технологій, динаміки й структури таких злочинів. Це відбувається як через її недосконалість, так й через високу латентність таких видів злочинів. Дана тенденція спостерігається не тільки в Україні. За кордоном, де накопичена чимала й достовірна статистика кіберзлочинів, до суду доходять справи про менш ніж 1 % порушень. При цьому слід пам'ятати, що, за твердженням фахівців, ревізія в змозі виявити не більше 10 % електронних розкрадань [1].